

Föreläsning i *Etnoastronomi* 101021

Titel: Nordamerika

Nordamerikas indianer har använt stjärnhimlen på många olika sätt, t.ex. för att illustrerar myter, som kalender och för orientering. Stjärnhimlens betydelse visas bl.a. i dikter och i klippkonst. Olika indianstammar har varit bofasta respektive nomader, och de har därför haft olika behov av stjärnhimlen. Vi utreder hur solens uppgång vid horisonten anger tidpunkt på året på några olika platser, med olika typer av horisontlinjer. Spelet mellan ljus och skugga på klippor har använts som konst och som kalender.

Här är några av de frågor som föreläsningen behandlar:

- Hur noggrann tidsbestämning var möjlig?
- Använde man sig av naturliga platser för att konstruera sina kalendrar, eller byggde man objekt?
- Såg någon supernovan 1054 i Nordamerika?
- Har människooffer ägt rum?
- Är det enskilda stjärnor eller stjärnbilder som är mest betydelsefulla?
- Hur har stjärnor använts inom läkemedelskonsten?
- Spelade stjärnhimlen någon roll vid byggandet av bostäder?
- Vilka är snurrande mannen och snurrande kvinnan?
- Vad finns det för berättelser om Plejaderna?
- Är det en solkalender man funnit i Chaco Canyon?
- Hur har Corona Borealis influerat hövdingarnas råd?
- Vilka levnadsregler har man tagit från himlen?

Dikt från Pawnee-folket:

Look as they rise, up rise

Over the line where the sky meets the earth:

Pleiades!

Lo! They are ascending, come to guide us,

Leading us safely, keeping us one;

Pleiades,

Teach us to be, like you united.

(översatt 1904, Fletcher, Alice C.)